

RODZINA BEZ PRZEMOCY

PROKURATURA

Prokuratura jest organem powołanym do ścigania przestępstw. Do zadań prokuratury z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności:

- przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych,
- występowanie w roli oskarżyciela przed sądem,
- zatrzymanie podejrzanego o popełnieniu przestępstwa,
- zastosowanie środków zapobiegawczych,
- współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwięzonym w przemoc domową.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją powołaną do świadczenia wsparcia osobom i rodzinom, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i nie są w stanie samodzielnie sobie z nią poradzić. Rolą pomocy społecznej jest:

- diagnoza środowiskowa,
- interwencja kryzysowa,
- wspieranie osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,
- wsparcie w wysiłkach zmierzających do rozwiązania problemów,
- zaspokojenie podstawowych potrzeb klientów,
- zapewnienie bezpieczeństwa np. poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym,
- uruchomienie procedury „Niebieska Karta” dla pomocy społecznej,
- podejmowanie działań skierowanych na usamodzielnienie i społeczną reintegrację klientów,
- podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzicom uwięzonym w przemoc domową.

OŚWIATA

Przedstawiciele Oświaty to osoby które mają stały kontakt z dziećmi, w związku z czym mogą podejmować działania skierowane na wczesne wykrywanie przypadków krzywdzenia dzieci. Służą temu następujące działania:

FORMY PRZEMOCY

PRZEMOC MOŻE PRZYBIERAĆ RÓŻNE FORMY:

PRZEMOC FIZYCZNA

Jest to jedna z najczęściej stosowanych i najbardziej „widocznych” form przemocy. Pozostawia ona zauważalne ślady jej stosowania, jak np. siniaki, oparzenia, obrzęki na ciele, otarcia, pręgi, rany itp. Sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną nad ofiarą poprzez zadawanie jej bólu i cierpienia. Niektórzy sprawcy przemocy starają się tak uderzyć swoją ofiarę, aby pozostawić, jak najmniej widocznych ran w miejscach najmniej odsłoniętych, czyli zauważalnych przez osoby bliskie.

PRZEMOC PSYCHICZNA

Nie pozostawia widocznych gołym okiem śladów i jest nie tylko trudniejsza do określenia, ale także znacznie trudniejsza do zaobserwowania. W jej zakres wchodzi między innymi takie zachowania jak: wyśmiewanie, poniżanie, odrzucenie emocjonalne, wzbudzanie poczucia winy czy też nadmierne krytykowanie. Przemocą psychiczną jest również ograniczanie kontaktów ofiary z innymi ludźmi, szczególnie z rodziną i z przyjaciółmi. Są to wszystkie działania mające na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie, obniżenie poczucia własnej wartości i uzależnienie tylko od sprawcy.

PRZEMOC SEKSUALNA

Ten rodzaj przemocy przejawia się wymuszeniem różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy. Sprawca przemocy wymusza na swej ofercie uległość seksualną, stosowanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, świadomie czyniąc jej krzywdę. Bardzo często tej formie przemocy towarzyszy przemoc fizyczna mająca na celu podporządkowanie sobie ofiary np. w chwili jej stanowczej odmowy bądź zaspokojenia potrzeby bezwzględnej dominacji sprawcy.

PRZEMOC EKONOMICZNA

Jej konsekwencją jest całkowite uzależnienie finansowe od sprawcy np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy lub wydzielanie zbyt małej ilości pieniędzy na utrzymanie rodziny. Osoba stosująca przemoc może również uniemożliwiać ofercie podjęcie pracy zarobkowej. Powyższe sytuacje w konsekwencji wpływają niekorzystnie na poziom samooceny ofiary, która jest zmuszana do proszenia o każdy grosz bądź też jest zmuszana do zaciągania kredytów i poręczeń wbrew swojej woli.

Jak rozpoznać PRZEMOC PSYCHICZNĄ u dziecka?

Należy zwrócić uwagę, m.in. na:

- dziecko ma zaburzenia osobowości, nie zachowuje się adekwatnie do sytuacji,
- dziecko jest opóźnione w rozwoju emocjonalnym,
- dziecko nie potrafi odnaleźć się w grupie,
- dziecko ma zaburzone łaknienie: niedojada lub przesadnie się objada,
- dziecko dokonuje ataku samo agresji – okalecza się lub w inny sposób zagraża swojemu życiu lub zdrowiu,
- rodzice nie interesują się sprawami swojego dziecka,
- rodzice ciągle poniżają i krytykują dziecko, często w obecności innych osób,
- rodzice mają wygórowane oczekiwania względem dziecka,
- rodzice przejawiają postawę odrzucenia dziecka.

Jak rozpoznać PRZEMOC SEKSUALNĄ u dziecka?

Należy zwrócić uwagę, m.in. na:

- dziecko przejawia nienaturalne zainteresowanie swoją seksualnością, np. często mówi o seksie, jest nadmiernie pobudzone,
- dziecko ma trudności w relacjach z rówieśnikami,
- dziecko ma trudności z chodzeniem, siadaniem,
- dziecko unika przebijania się w towarzystwie innych, np. na lekcje wychowania fizycznego,
- dziecko wykazuje różnego rodzaju zaburzenia, np. nadużywa alkoholu lub innych środków odurzających, wagaruje, itp.
- rodzice nie potrafią zachować odpowiednich granic w kontakcie fizycznym z dzieckiem (np. podczas wspólnej zabawy),
- rodzic ogranicza kontakty dziecka z rówieśnikami,
- rodzic często usprawiedliwia niedyspozycje dziecka na wychowaniu fizycznym.

REAGUJ !!!

NIE BĄDŹ OBOJĘTNY !!!

To tylko niektóre z symptomów, które mogą towarzyszyć przemocy wobec dziecka. Dlatego jeżeli coś Cię niepokoi w twoim środowisku, jeżeli podejrzewasz że dziecko z sąsiedztwa, kolega z klasy Twojego dziecka lub inne jest ofiarą przemocy nie wahaj się i zawiadom odpowiednie służby. Pamiętaj, że to właśnie na Tobie, jako osobie dorosłej spoczywa obowiązek reagowania, gdy podejrzewasz, że dziecko doświadcza przemocy.

MITY O PRZEMOCY

TO NIEPRAWDA, ŻE:

PRZEMOC W RODZINIE TO PRYWATNA SPRAWA – ZASADA „CZTERECH ŚCIAN”

Krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec osób obcych. W sytuacji występowania przemocy w rodzinie tzw. Zasada „czterech ścian” nie obowiązuje – każdy ma obowiązek pomóc rodzinie – zarówno sami domownicy, jak i środowisko.

PRZEMOC TO WIDOCZNE ŚLADY NA CIELE OFIARY

Przemoc to nie tylko widoczne rany na ciele ofiary. Siniaki i obtarcia nie są jedynym symptomem występowania przemocy.

PRZEMOC DOTYCZY TYLKO OSÓB Z MARGINESU SPOŁECZNEGO

Przemoc może wystąpić w każdej grupie społecznej niezależnie od wykształcenia czy sytuacji materialnej.

KOBIETA PROWOKUJE SPRAWCĘ

Nie ma żadnego usprawiedliwienia dla sprawcy przemocy, a zakorzenione w naszym społeczeństwie przekonanie, że mężczyzna jest „głową rodziny” i z tej racji może karać swoją partnerkę jest mitem.

OFIARY LUBIĄ BYĆ BITE

W tym miejscu należy sobie zadać pytanie „czy ja chciałbym/-abym być bitym?”. Oto nikt nie chce być krzywdzonym i ranionym, każdy ma prawo do bezpieczeństwa zwłaszcza w swoim środowisku rodzinnym.

OFIARA MOŻE BEZ PROBLEMU ODEJŚĆ OD SPRAWCY

Głównym uczuciem jaki dominuje u osoby doznającej przemoc jest lęk oraz wstyd. Są to dwa główne hamulce przez które osoba doznająca przemoc nie podejmuje próby zmiany swego losu poprzez odejście od agresora. Istotną kwestią może stać się również zależność finansowa od swego partnera uniemożliwiająca samodzielną egzystencję.

GDY W PRZEMOC UWIKŁANE JEST DZIECKO

Przemoc wobec dzieci to stosowanie między innymi kar cielesnych, zadawanie cierpień psychicznych, jak również zaniedbywanie, które w konsekwencji może doprowadzić do wielu poważnych zaburzeń w rozwoju dziecka. Dzieci wzrastające w domu, gdzie stosowana jest przemoc odczuwają ciągle zagrożenie, co pozostaje w sprzeczności z zaspokojeniem pierwszej, podstawowej potrzeby każdego człowieka, a mianowicie **poczucie bezpieczeństwa**. Dzieci często biorą na swoje barki odpowiedzialność za przemoc. Większość z nich żyje w przekonaniu, że „zasłużyło” sobie na bicie, bądź, że „tata bije mamę, bo ona była niegrzeczna”.

Występowanie przemocy w życiu dziecka wywołuje poważne i często nieodwracalne ubytki w jego rozwoju, które w późniejszym życiu mogą objawiać się m.in. poprzez:

- agresję wobec osób bliskich,
- niskie poczucie wartości,
- opóźnienia w rozwoju,
- kłopoty w szkole,
- ambiwalencja uczuć,
- brak wiary we własne możliwości,
- obwinianie innych za swoje problemy,
- poczucie bycia złym człowiekiem,
- rozwiązywanie trudności i konfliktów jedynie przy użyciu sił,
- myśli samobójcze,
- wycofanie z kontaktów społecznych,
- lęki i choroby.

PAMIĘTAJ !!!

Jedynie szybka reakcja i wczesna interwencja może powstrzymać i złagodzić negatywne skutki, jakie niesie za sobą przemoc.

Aby skutecznie pomóc dziecku należy jak najszybciej objąć całą rodzinę specjalistyczną pomocą i terapią.

PRZEMOC W RODZINIE TO PRZESTĘPSTWO

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo i nie może pozostać bezkarne.

Kwestie przemocy domowej regulują dwa podstawowe akty prawne, a mianowicie:

- Kodeks karny (k.k.), oraz
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osoba bliskim m.in. za:

- znęcanie się fizyczne lub psychiczne (art.207 k.k.),
- zmuszanie do określonych zachowań (art.191 k.k.),
- doprowadzenie innej osoby do obcowania płciowego przemocą wbrew jej woli (art. 197 k.k.),
- naruszanie nietykalności cielesnej (atr.210 k.k.),
- porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej (art. 210 k.k.),
- pozostawienie osoby, względem której jest o   bowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu (art. 160 §2 k.k.),
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych (art. 190 k.k.),

Ważne!

Istotnym jest, aby ofiara pamiętała o zabezpieczeniu materiałów dowodowych po każdym akcie przemocy. Dowodami mogą być między innymi:

- **obdukcja** – jest to kluczowy dowód w wielu sprawach, obdukcji może dokonać lekarz uprawniony do tego lub inny, który obejrzał obrażenia i opisał je w karcie pacjenta,
- **zeznania świadków przemocy** – osoby które były świadkami przemocy (członkowie rodziny, sąsiedzi itp.) są bardzo pomocni w ustaleniu przebiegu zdarzeń oraz potwierdzenia zeznań ofiary,
- **Niebieska karta – policja** – w przypadku interwencji policji w przemocy domowej funkcjonariusze sporządzą Niebieską Kartę stanowiącą dowód w sprawie.
- **Niebieska Karta – pomoc społeczna** – jest wypełniana przez pracownika socjalnego i również stanowi dowód w sprawie.

PAMIĘTAJ !!!

Masz prawo złożyć na Policji lub w prokuraturze wniosek o wszczęcie postępowania karnego wobec osoby, która krzywdzi Ciebie i Twoją rodzinę.

CZY W MOJEJ RODZINIE WYSTĘPUJE PRZEMOC... osoba stosująca przemoc

Sztuka radzenia sobie z emocjami.

Z badań naukowych wynika, iż osoby mające problem ze złością, z panowaniem nad własnymi emocjami powinny w pierwszej fazie gniewu spróbować zmienić swoje myślenie, aby obniżyć poziom złości oraz odzyskać nad nią kontrolę.

Więc, jeżeli twój organizm daje Ci sygnały o złości zrób sobie przerwę na ochłonięcie i przeczytaj poniższe zadania:

- ✓ Nie potrzebuję niczego udawać w tej sytuacji. Mogę pozostać spokojny.
- ✓ Jak długo jestem spokojny, tak długo mam kontrolę nad sobą.
- ✓ Nikt nie mówi, że muszę być kompetentny i silny cały czas. Mam prawo czuć się niepewny i zdezorientowany.
- ✓ Niemożliwe jest kontrolowanie innych ludzi i sytuacji. Mogę jedynie kontrolować sam siebie i to jak wyrażam swoje emocje.
- ✓ Potrafię poradzić sobie z krytyką – nikt nie jest przecież idealny.
- ✓ Jeśli ktoś mnie wyprowadzi z równowagi mogę zrobić sobie przerwę na ochłonięcie.
- ✓ Lubię być akceptowany i lubiany, ale najważniejsze jest, że sam siebie akceptuję.
- ✓ Mam prawo do pomyłki.
- ✓ Gdy jestem zły to znaczy że moje uczucia zostały zranione, ale potrafię sobie z tym poradzić i opanować moją złość – dam sobie czas na ochłonięcie.

NASTĘPNI

Zgłoś się o pomoc do specjalistów – oni w sposób profesjonalny udzielą Ci pomocy i wsparcia. Wskażą jak efektywnie redukować agresywne zachowania na rzecz zdrowych partnerskich relacji. Odzyskasz kontrolę nad samym sobą i swoimi emocjami – stworzysz na nowo prawidłowo funkcjonującą i szczęśliwą rodzinę.

CZY W MOJEJ RODZINIE WYSTĘPUJE PRZEMOC?

Aby zdiagnozować czy zjawisko przemocy dotyczy również Ciebie i Twojej rodziny, zadбай o chwilę spokoju, prywatności i wypełnij poniższy kwestionariusz. Kieruj się szczerością i postaw krzyżyk przy każdym stwierdzeniu, które opisuje Twoją sytuację rodzinną.

CZY ZDARZA SIĘ, ŻE OSOBA BLISKA:

- groziła pobiciem lub zabiciem Ciebie lub Twoich bliskich,
- uderzyła Cię, bądź w jakiś inny sposób spowodowała uszczerbek na Twoim zdrowiu,
- zmusza Cię do robienia różnych rzeczy wbrew Twojej woli – rozkazuje co masz robić,
- krytykuje Cię i poniża (często w obecności innych osób),
- powtarza Ci że „do niczego się nie nadajesz”, „jesteś złą osobą”, wmawia choroby psychiczne,
- domaga się posłuszeństwa np. co do stylu ubierania, zachowywania się, porządku w domu,
- zmusza Cię do współżycia lub wymaga robienia rzeczy nieakceptowanych przez Ciebie,
- ogranicza Twoje kontakty z innymi osobami,
- ogranicza Ci środki finansowe i/lub nie pozwala Ci podjąć pracy zarobkowej,
- kontroluje każdą dziedzinę Twojego życia, tj. wydatki, wolny czas, prowadzenie domu,
- nie interesuje się Twoimi sprawami,
- niszczy celowo Twoje rzeczy,
- pozbawia zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, jak np. jedzenia, picia, snu,
- sprawia, że nie czujesz się bezpieczna/-y we własnym domu,
- grozi że odbierze Ci dzieci,
- nie interesuje się Twoimi sprawami.

Powyższe stwierdzenie opisuje różne formy przemocy domowej. Jeśli choć przy jednym pytaniu postawiłaś/-eś krzyżyk istnieje duże prawdopodobieństwo, że jesteś ofiarą przemocy. Nie bagatelizuj tego faktu i szukaj pomocy! Zadбай o siebie i swoich bliskich.

**PAMIĘTAJ !!!
PRZEMOC NIE SKOŃCZY SIĘ SAMA**

CZY W MOJEJ RODZINIE WYSTĘPUJE PRZEMOC... osoba doznająca przemocy

KROK 1

POWIEDZ „NIE”

Pierwszym krokiem w przerwaniu pasma przemocy jest przyznanie się przed samym sobą, że „jestem osobą doznającą przemocy”, a następnie podjęcie decyzji, że taki stan nie może już dłużej istnieć w mojej rodzinie, że w końcu trzeba powiedzieć:

„NIE!NIE GODZĘ SIĘ NA TAKIE TRAKTOWANIE”.

KROK 2

OPRACUJ SWÓJ WŁASNY PLAN BEZPIECZEŃSTWA

Bazując na poniższych wskazówkach spróbuj opracować swój plan, który w chwili zagrożenia przemocą pozwoli Ci na zapewnienie bezpieczeństwa sobie i twoim najbliższym.

- Przygotuj „mapkę domu” – znajdź miejsce w swoim domu gdzie jest najmniejsze ryzyko, że znajdziesz się w pułapce, przećwicz jak wydostaniesz się bezpiecznie – których użyć drzwi, gdzie znajdują się do nich klucze, itp.
- Ukryj w bezpiecznym miejscu wszystkie ważne dokumenty tj. dowód osobisty, prawo jazdy, metrykę urodzenia swoją i dzieci, pieniądze, kartę kredytową, książeczkę czekową, książeczkę zdrowia, akt własności domu, obdukcje lekarskie, itp.
- Wyrób dodatkowy komplet kluczy do domu, samochodu i przechowuj je w bezpiecznym ale dostępnym dla ciebie miejscu (najlepiej w pobliżu wyjścia),
- Naucz dzieci jak korzystać z telefonu, aby wezwać policje,
- Gdy masz zaufanych sąsiadów umów się z nimi na określony sygnał, który będzie dla nich znakiem, że mają wezwać policję,
- Zadbaj o miejsce do którego zawsze będziesz mogła udać się po opuszczeniu domu tj. rodzina, sąsiedzi, hostel.

KROK 3

ZGŁOŚ SIĘ PO POMOC

Pomoc, której będziesz teraz potrzebował/- a wymaga specjalistycznego podejścia dlatego musisz udać się do instytucji, które w sposób profesjonalny udzielą ci pomocy i wsparcia.

PAMIĘTAJ !!!

ZWRÓCENIE SIĘ Z PROŚBĄ O POMOC JEST OZNAKĄ DOJRZAŁOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI, A NIE SŁABOŚCI CZY TCHÓRZOSTWA

ALKOHOL A PRZEMOC

Pogląd, że przemoc w rodzinie najczęściej związana jest z nadużywaniem alkoholu przez osobę stosującą przemoc jest powszechny w naszym kraju. Zachowanie osób będących pod wpływem alkoholu diametralnie różni się od zachowania osób trzeźwych. Pod wpływem alkoholu znikają istniejące w człowieku hamulce, włącza się logiczne myślenie na rzecz nieracjonalnego zachowania. Osoba stosująca przemoc nie jest w stanie dokonać realnej oceny sytuacji, jej zachowanie staje się coraz bardziej agresywne w stosunku do innych osób, a próby podjęcia negocjacji kończą się fiaskiem. **Pijany człowiek nie jest jednak zwolniony od odpowiedzialności za swoje czyny.**

Alkohol ~~≠~~ Przemoc

Nadużywanie alkoholu nie jest przyczyną przemocy, lecz często służy jej usprawiedliwieniu. Błędym zachowaniem jest zarzucanie winy za przemoc na alkohol. Alkoholicyzm w rodzinie należy traktować, jako czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie, a nie jako bezpośrednią przyczynę. Przemoc stosowana pod wpływem alkoholu ma często groźniejsze konsekwencje dla zdrowia i powoduje poważniejsze obrażenia ciała u ofiar. Życie z alkoholikiem może doprowadzić do współuzależnienia wszystkich członków rodziny. Zarówno osoby uzależnione, jak i współuzależnione wymagają specjalistycznej pomocy terapeutycznej. Pomoc i wsparcie osobom uzależnionym świadczą między innymi: poradnie odwykowe, grypy AA, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Należy jednak pamiętać, że samo podjęcie się leczenia odwykowego nie rozwiąże problemu przemocy, na który mają wpływ m.in. takie czynniki jak obciążenia środowiskowe, potrzeba dominacji, nieradzenie sobie z negatywnymi odczuciami czy problemami, itp.

Zobowiązanie się do podjęcia leczenia odwykowego to dopiero pierwszy, ale jednocześnie najważniejszy krok na drodze do powrotu do prawidłowo funkcjonującej rodziny.

Jeżeli w Twojej rodzinie występuje problem alkoholu i przemocy pomóż sobie i swojej rodzinie – zgłoś się po pomoc do instytucji które profesjonalnie zajmują się leczeniem uzależnienia i przemocy.

CZY W MOJEJ RODZINIE WYSTĘPUJE PRZEMOC... świadek przemocy

Świadek przemocy może stać się kluczowym elementem, bez którego nie byłoby możliwe przerwanie zjawiska przemocy w rodzinie. Od postawy świadków w dużej mierze zależy los osoby pokrzywdzonej.

Czasem trudno podjąć decyzję co zrobić, jak postąpić gdy jest się świadkiem przemocy.

Często zadajemy sobie pytania:

- Ø czy to na pewno jest przemoc?
- Ø czy mam prawo wtrącać się do życia innych?
- Ø czy potrzebny mi konflikt z sąsiadami?
- Ø a może się ośmieszę?
- Ø itp.

Pamiętaj, jednak że być może jesteś **jedyną osobą**, która zauważyła, że w czyjejś rodzinie dzieje się źle i jej domownicy potrzebują pomocy!

Jeśli nie jesteś pewna/y, czy Twoje podejrzenia są słuszne, możesz zwrócić się do instytucji, które mają obowiązek sprawdzić, czy w danej rodzinie nie dzieje się źle i jeśli jest taka potrzeba udzielić pomocy dziecku i rodzicom, ale żeby instytucje te mogły zacząć działać, muszą otrzymać informacje, że dane dziecko lub rodzina potrzebuje wsparcia.

Dlatego Twoja reakcja jest bardzo ważna! Możesz uratować w ten sposób czyjeś życie!

WAŻNE !!!
POROZMAWIAJ O SWOICH OBSERWACJACH I OBAWACH
Z KIMŚ KOMPETENTNYM.
JEŚLI ZECHCESZ POZOSTANIEŚ ANONIMOWYM.

DLA DOBRA DZIECI KOBIETA POWINNA ZOSTAĆ W PRZEMOCOWYM ZWIĄZKU

Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w zdrowej i dobrze funkcjonującej rodzinie. Doświadczanie przemocy domowej może doprowadzić do wielu poważnych zaburzeń w rozwoju dziecka.

TO BYŁ TYLKO JEDEN RAZ I JUŻ SIĘ NIE POWTÓRZY

Przemoc wobec drugiej osoby jest rzadko incydem jednorazowym. Zazwyczaj jest to pierwsza faza w cyklu stosowania przemocy, która może się nie powtórzyć, ale jej natężenie może również ulec zmianie.

NIE MOŻNA ZMIENIĆ SWOJEGO PRZEZNACZENIA

Nawet po wielu latach można przerwać przemoc domową. Każdy ma prawo do godnego życia.

ALKOHOL JEST PRZYCZYNĄ PRZEMOCY

Usprawiedliwienie, że osoba stosująca przemoc znajdowała się pod wpływem alkoholu nie zwalnia go od odpowiedzialności za swoje czyny. Alkohol nie jest przyczyną przemocy.

GWAŁT W MAŁŻEŃSTWIE NIE ISTNIEJE

Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, tym bardziej małżonkowie. Zawarcie związku małżeńskiego wymaga, aby traktować drugą osobę z godnością oraz szanować jej wolę.

WAŻNE !!!

Powinniśmy dążyć do obalenia mitów, które bardzo głęboko są zakorzenione w naszym społeczeństwie. Powszechnie panujące stereotypy, przysłowia czy porzekadła utrudniają reagowanie na akty przemocy wobec bliskich. Nierzadko błędne postrzeganie zjawiska przemocy staje się przyczyną wielu tragedii rodzinnych. Ważne jest, aby dążyć do ich zmiany.

JAK ROZPOZNAĆ CZY DZIECKO JEST OFIARĄ PRZEMOCY?

Rozpoznanie stosowania przemocy wobec dziecka jest bardzo trudne i wymaga uważnej obserwacji. Dzieci nie zawsze chcą przyznać się, że w ich rodzinie dzieje się coś złego, a wprost przeciwnie, dzieci idealizują swoich rodziców, najbliższe otoczenie. Innym powodem dla którego dzieci nie chcą odważyć się i opowiedzieć o swojej sytuacji jest uczucie wstydu, lęku o własną przyszłość i lęku przed osobą stosującą przemoc. Dlatego ważne jest, aby nauczyć się rozpoznać podstawowe symptomy stosowania przemocy wobec dziecka.

Jak rozpoznać PRZEMOC FIZYCZNĄ u dziecka?

Należy zwrócić uwagę, m.in. na:

- widoczne rany i siniaki na ciele dziecka (popatrzenia, częste złamania, obtarcia, krwiaki, itp.),
- dziecko boi się osób dorosłych, nie chce rozmawiać o rodzicach, opiekunach,
- dziecko na pytania dotyczące ran i siniaków na jego ciele podaje niespójne wyjaśnienia,
- rodzice nie potrafią wytłumaczyć pochodzenia siniaków i ran u dziecka, gubiąc się w wyjaśnieniach,
- dziecko nie chce się przebierać na lekcjach wychowania fizycznego, zgłasza ciągle niedyspozycje,
- rodzice stosują ostrą dyscyplinę w domu, w tym kary cielesne.

Jak rozpoznać ZANIEDBYWANIE dziecka?

Należy zwrócić uwagę, m.in. na:

- czy dziecko chodzi ubrane odpowiednio do warunków atmosferycznych,
- czy często jest nieobecne w szkole,
- czy rodzice interesują się sprawami dziecka,
- czy dziecko ma zatargi z prawem,
- czy rodzice dbają o dziecko poprzez: regularne szczepienia, bilanse zdrowia, stosowanie zaleceń lekarskich tj. noszenie okularów, zażywanie lekarstw, itp.
- czy dzieci nie przebywają przez większość czasu same bez opieki rodziców,
- czy rodzina prawidłowo funkcjonuje w środowisku,
- czy rodzice nie nadużywają alkoholu.

ZANIEDBYWANIE

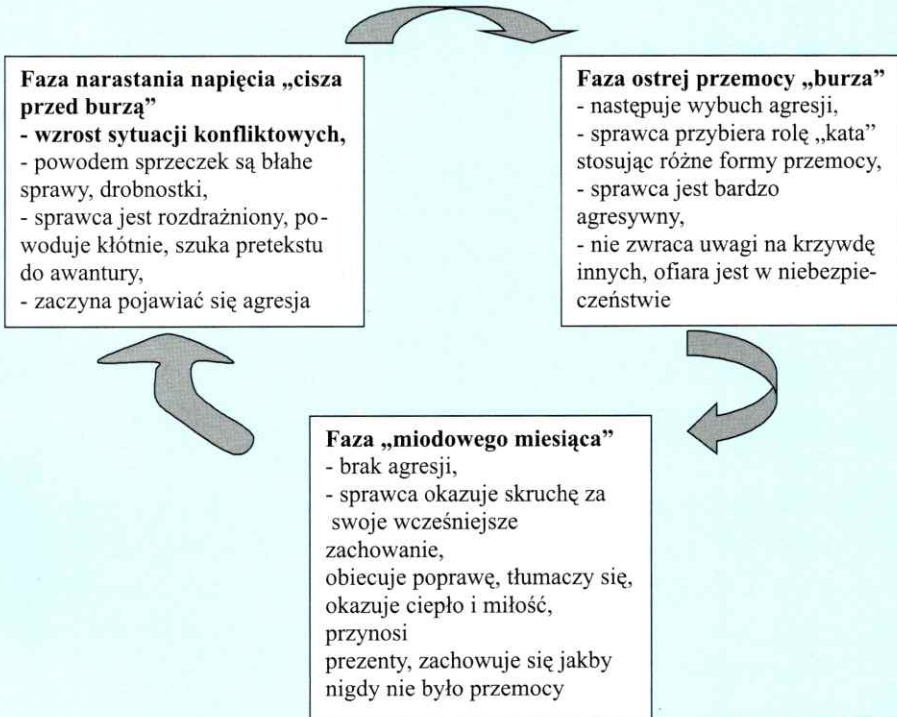
Polega na permanentnym braku zaspokojenia niezbędnych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania potrzeb fizycznych i psychicznych drugiego człowieka. Potrzeby te związane są m.in. z odżywianiem, ubieraniem, schronieniem, higieną opieką medyczną, kształceniem, jak również ze sferą psychiki, czy po trzeba miłości, bezpieczeństwa, przynależności etc. Zaniedbywanie wbrew powszechnej opinii dotyczy nie tylko dzieci lecz również osób dorosłych (np. osób w podeszłym wieku wymagających pomocy osób trzecich).

Pamiętaj!!!

NIE MA USPRAWIEDLIWIENIA DLA PRZEMOCY

FAZY CYLKU PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym, cechuje ją cykliczność na podstawie której można wyróżnić fazy przemocy. Długość oraz nasilenie poszczególnych faz bywa różna i zależy od wielu czynników „towarzyszących” przemocy.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY – kompetencja służb

SŁUŻBA ZDROWIA:

Placówki opieki zdrowotnej stanowią bardzo ważny element systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród zadań, które spoczywają na służbie zdrowia możemy wyróżnić:

- rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy,
- powiadomienia organów ścigania w przypadku stwierdzenia podczas badania oznak mogących świadczyć o popełnieniu przestępstwa, np. śladów ciężkiego uszkodzenia ciała, podejrzenie oparzenia,
- ochrona zdrowia pacjenta,
- powiadomienie innych służb np. ośrodka pomocy społecznej w razie konieczności bądź na prośbę poszkodowanego,
- wystawienie na prośbę pacjenta zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie ofiar o możliwości szukania pomocy, informowanie o miejscach, warunkach wystawiania obdukcji,
- w sprawach dotyczących dzieci, powiadamianie sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodziny,
- udział pracownika służby zdrowia w zespołach pomagających ofiarę przemocy.

POLICJA

Policja jest organem państwowym powołanym dla ochrony życia i zdrowia ludzi. Do zadań policji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności:

- podejmowanie bieżących interwencji w przypadku zagrożenia życia i zdrowia,
- udzielanie pomocy ofiarom przemocy poprzez udzielanie informacji o pozostałych instytucjach pomocowych oraz udzielanie podstawowych porad prawnych,
- zapewnienie doraźnej opieki ofiarom przestępstw,
- zatrzymanie sprawcy przemocy, w przypadku gdy stanowi on zagrożenie dla innych osób,
- uruchomienie procedury „Niebieska Karta” (jest to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy),
- współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwięzonym w przemoc domową.

CECHY PRZEMOCY

PRZEMOCĄ jest każde zamierzone zachowanie naruszające prawa i dobra osobiste drugiej osoby, powodujące jej cierpienie i szkody.

PRZEMOC CECHUJE SIĘ:

?

BRAKIEM RÓWNOWAGI SIŁ -

Sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną/psychiczną nad ofiarą w celu podporządkowania jej sobie, jak również zaspokojenia własnych potrzeb, jak np. osiągnięcie kontroli władzy.

?

ZAMIERZONYM DZIAŁANIEM -

Przemoc jest celowym działaniem lub zaniechaniem naruszającym prawa i dobra osobiste ofiary; przemoc nie zdarza się „przypadkowo” sprawca świadomie dopuszcza się krzywdzenia drugiej osoby.

?

NARUSZENIEM PRAW I GODNOŚCI DRUGIEGO CZŁOWIEKA –

Sprawca stosuje przemoc łamie podstawowe prawa człowieka, jak prawo do życia, ochrony zdrowia czy bezpieczeństwo osobistego.

?

POWODUJE BÓL I CIERPIENIE-

Sprawca wyrządza szkody na zdrowiu fizycznym i/lub psychicznym ofiar, jak również powoduje straty moralne sprawiając, iż ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

- rozpoznanie symptomów krzywdzenia dziecka,
- wczesna diagnoza sytuacji (np. poprzez rozmowę z dzieckiem),
- utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami lub opiekunami dziecka,
- skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki,
- wspieranie dziecka i jego rodziny,
- monitorowanie prawidłowości i skuteczności podjętych działań,
- powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka,
- współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc domową.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisje funkcjonują w każdej gminie, a do ich zadań należą w szczególności następujące działania:

- uruchomienie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego,
- wsparcie i pomoc dla rodzin uwikłanych w przemoc domową,
- zgłoszenie do odpowiednich służb podejrzenia o popełnieniu przestępstwa,
- udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w środowisku lokalnym
- współpraca z innymi jednostkami i organizacjami na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc domową.

**INSTYTUCJE BIORĄCE UDZIAŁ
W FUNKCJONOWANIU KOALICJI:**

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W GORLICACH

UL. SŁONECZNA 7

38 300 Gorlice

(018) 35-25-380

**KOMENDA POWIATOWA POLICJI
W GORLICACH**

UL. 11-GO LISTOPADA 56

38 300 Gorlice

997

(018) 35-35-526

**CENTRUM TERAPII
I UZALEŻNIEŃ W GORLICACH**

UL. SZPITALNA 10A

38 300 Gorlice

(018) 35- 57-130

(018) 35-27-745

**GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W SĘKOWEJ
PUNKT KONSULTACYJNY**

poniedziałek: godz. 8.00 10.00

pok. Nr 5

**NIEPUBLICZNY OŚRODEK ZDROWIA
W SĘKOWEJ**

38 307 SĘKOWA

(018) 35- 18-092

